

INHOUDSTAFEL

§ 1. RECHTSFILOSOFIE/PHILOSOPHIE DU DROIT	1
‘IDEOLOGISCH-ONAFHANKELIJKE’ RECHTERS: FACTOR VAN RECHTSSTATELIJKE (DES)INTEGRATIE?	2
<i>Bart NELISSEN</i>	
I. INLEIDING EN OPZET	2
II. AFDELING 1. PROBLEMATISCHE TRIADES EN DOEMSCENARIO’S	5
A. Eerste triptiek: juridisering, judicialisering en verambtenarisering	5
B. Tweede triptiek: secularisme, relativisme en individualisme	8
III. AFDELING 2. <i>IN MEDIO VIRTUS</i> : HERWAARDERING (‘ARISTOTELISCH- THOMISTISCH’) ‘NATUURRECHT’ EN ‘TEXTUALISME’ IN ZICHT?	10
IV. AFDELING 3. (ON)MOGELIJKHEID VAN (VOLSTREKTE) RECHTERLIJKE ONAFHANKELIJKHEID	16
V. BESCHOUWING TER AFRONDING	18
QUELQUES CRITÈRES DE CLASSIFICATION DES OUTILS DE PARTICIPATION CITOYENNE À L’ORDRE JURIDIQUE	20
<i>Charlotte DE CALLATAÿ</i>	
I. INTRODUCTION	20
II. CRITÈRES PERMETTANT DE DISTINGUER LES OUTILS DE PARTICIPATION	20
A. La reconnaissance juridique de l’outil	20
B. Le moment d’utilisation de l’outil	23
C. Les modalités de l’outil	27
D. Les raisons d’utilisation de l’outil	29
III. QUELQUES ÉLÉMENTS DE RÉFLEXION SUR LA FAÇON DONT LES CITOYENS PEUVENT PARTICIPER À L’ORDRE JURIDIQUE	30
IV. CONCLUSION	33
LE TIRAGE AU SORT COMME MÉCANISME DE PARTICIPATION CITOYENNE S’INSCRIVANT DANS LA TRANSITION ÉCOLOGIQUE	34
<i>Sixtine VAN OUTRYVE D’YDEWALLE</i>	
I. INTRODUCTION	34
II. LA NÉCESSITÉ D’OUVRIR L’IMAGINATION POLITIQUE FACE À LA CRISE DÉMOCRATIQUE	35
A. À l’origine de la crise de la démocratie représentative	35
B. Le consentement comme représentation dominante concernant la légitimité du pouvoir	35
C. Une ouverture de l’imagination politique alimentée par la perspective de la transition écologique	36

III.	LE TIRAGE AU SORT COMME INNOVATION DÉMOCRATIQUE DANS UNE PERSPECTIVE DE TRANSITION ÉCOLOGIQUE	37
A.	Les caractéristiques du tirage au sort rendant possible la transition écologique	37
1.	<i>La compétence des citoyens « experts du réel »</i>	37
2.	<i>Education des citoyens</i>	38
3.	<i>Réduction du fossé entre gouvernants et gouvernés et de leur méfiance réciproque</i>	38
4.	<i>Acceptation et légitimation des politiques publiques environnementales</i>	39
5.	<i>Primauté de l'intérêt général et de l'intérêt des générations futures sur les intérêts particuliers</i>	39
B.	Les risques de dérives du tirage au sort	39
C.	Quelques pistes d'applications pratiques du tirage au sort s'inscrivant dans la transition écologique	40
IV.	CONCLUSION	41
 § 2. DE VERVAGENDE GRENS TUSSEN PUBLIEKRECHT EN PRIVAAT-RECHT LA FRONTIÈRE FLOUE ENTRE DROIT PUBLIC ET DROIT PRIVÉ		 43
 ON THE LEGAL STATUS OF THE WORLD ANTI-DOPING AGENCY, NADOS AND DISCIPLINARY ANTI-DOPING ACTORS		 44
<i>Cedric JENART</i>		
I.	INTRODUCTION	44
II.	THE PUBLIC/PRIVATE STATUS OF THE ANTI-DOPING ACTORS	44
A.	The public/private status of the World Anti-Doping Agency	45
1.	<i>Features of a private law actor</i>	46
2.	<i>Features of a public law actor</i>	47
3.	<i>Hybrid actor</i>	49
B.	The public/private status of the Flemish NADO	50
C.	The public/private status at the disciplinary level in Flanders	52
D.	Anti-doping actors as 'non-politically accountable actors'	53
III.	CONCLUSION	55
 THE 'LONG ROAD' TO LIABILITY – CHALLENGES WHEN SUING THIRD-PARTY CERTIFIERS AND ALTERNATIVES		 57
<i>Jan DE BRUYNE</i>		
I.	INTRODUCTION	57
II.	CREDIT RATING AGENCIES & FREEDOM OF SPEECH DEFENCE	58
III.	CLASSIFICATION SOCIETIES AND SOVEREIGN IMMUNITY	60
A.	General Considerations on Immunity From Jurisdiction	61
B.	Immunity from Jurisdiction and Classification Societies	63
IV.	NOTIFIED BODIES AND THE 'RESTRICTED' VALUE OF CERTIFICATES	65
A.	Facts of the PIP Breast Implant Case	66
B.	Liability Claims Against TÜV Rheinland in Germany	66
V.	GENERAL OBSTACLES ON THE WAY TO A CERTIFIER'S LIABILITY	68
VI.	CONCLUDING REMARKS	71

§ 3. GRONDWETTELIJK RECHT/DROIT CONSTITUTIONNEL 73

**HET PARLEMENT BEKLEEDT IN TOENEMENDE MATE EEN FIGURANTENROL ALS
REGELGEVER: EEN STELLING GEFUNDEERD OP LOS ‘ZAND’? HET OPRICHTEN
VAN RECHTSCOLLEGES ALS WETGEVEND PREROGATIEF** 74

Daan BIJNENS

- I. INLEIDING 74
- II. HET OPRICHTEN VAN RECHTSCOLLEGES: EEN HISTORISCH WETGEVEND
PREROGATIEF 74
- III. DE RECHTSPRAAK VAN HET EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS
OVER HET WETSBEGRIIP IN ARTIKEL 6 VAN HET EVRM 77
- IV. RECENT: DE INTERPRETATIE VAN HET WETGEVEND VOORBEHOUD DOOR HET
GRONDWETTELIJK HOF 79
- V. ENKELE SLOTBESCHOUWINGEN 82

§ 4. EUROPEES RECHT/ DROIT EUROPÉEN 83

**CITIZENS’ PARTICIPATION THROUGH U.S. PUNITIVE DAMAGES: SHOULD EUROPE
EMBRACE THE CONCEPT OF PUNITIVE DAMAGES IN THE ENFORCEMENT OF
FOREIGN JUDGMENTS?** 84

Cedric VANLEENHOVE

- I. INTRODUCTION AND CONTEXT 84
- II. U.S. PUNITIVE DAMAGES: CONCEPT, DEFINITION AND FUNCTIONS 85
 - A. Concept and definition 85
 - B. Functions 86
 - 1. Punishment 86
 - 2. Deterrence/prevention 87
 - 3. Compensation 87
 - 4. Reward the plaintiff for enforcing the law 88
- III. PRIVATE INTERNATIONAL LAW TREATMENT IN EUROPE 88
- IV. RECOMMENDATIONS 89
 - A. Prevention of discrimination in labour law 90
 - B. Punitive-like sanctions for frivolous litigation in Italy 94
- V. CONCLUSION 95

**HET EUROPEES BURGERINITIATIEF: EEN NIEUWE GOLF VAN BURGER-
PARTICIPATIE IN DE EU?** 96

Maaïke GEUENS

- I. INLEIDING 96
- II. HET EUROPEES DEMOCRATISCH DEFICIT EN DE NORMALE WETGEVINGS-
PROCEDURE: FEIT OF FICTIE? 96

A.	Algemene bemerkingen	96
B.	Wetgevende procedure	98
III.	OPLOSSINGEN VOOR DE “GEBREKKIGE” PROCEDURE PRE-LISSABON	101
IV.	HET EUROPEES BURGERINITIATIEF: EEN LAATSTE STAP?	105
A.	Contextuele analyse	105
B.	(Voorlopige) praktische evaluatie	107
V.	CONCLUSIE	109
	‘INDIRECT PARTICIPATION OF EU CITIZENS IN THE LEGAL ORDER OF THE DIFFERENT MEMBER STATES’. JURISPRUDENTIAL ANALYSIS	111
	<i>Maria Teresa SOLÍS SANTOS</i>	
	ABSTRACT	111
I.	THE ROLE OF THE EUROPEAN COURT OF JUSTICE IN THE CONFIGURATION OF THE CONCEPT OF EU CITIZENSHIP. BINDING EFFECTS OF ITS JUDGMENTS AND ITS INFLUENCES IN THE LEGAL ORDER	111
II.	IMPACT OF THE SELECTED JUDGMENTS IN THE CONFIGURATION OF THE CONCEPT OF THE EU CITIZENSHIP	113
A.	Origins of EU citizenship concept	114
B.	What is EU citizenship and how the judgments of the European Court of Justice have contributed to the development of its scope of application	115
III.	IMPACT OF THE DECISIONS OF THE EUROPEAN COURT OF JUSTICE IN THE LEGAL ORDER OF THE DIFFERENT MEMBER STATES	119
IV.	CONCLUSIONS	121
	BIBLIOGRAPHY	122
	§ 5. MILIEURECHT/DROIT DE L’ENVIRONNEMENT	125
	THE REGULATION OF THE SECURITY OF ENERGY SUPPLIES IN TURKEY: THE CASE FOR RENEWABLE ENERGY	126
	<i>Abdullah Sacid ÖRENGÜL</i>	
I.	INTRODUCTION	126
II.	THE MAJOR LEGAL AND POLITICAL DEVELOPMENTS	127
A.	The Commencement of Partial Liberalization	127
B.	The Role of the Judiciary	128
C.	First Term: The Period of Liberalisation (1999-2001)	130
D.	Second Term: The Period of Liberalisation (2001-...)	131
III.	THE PRIMARY CHALLENGES FOR RENEWABLE ENERGY RESOURCES	132
IV.	SOCIAL RESISTANCE	133
V.	BUREAUCRATIC BARRIERS	134

VI.	THE CONTROL BY THE JUDICIARY: CASE LAW	134
VII.	INSTITUTIONAL AND LEGAL STRUCTURE IN THE ENERGY MARKET	135
VIII.	CONCLUSION	136
	THE RIGHTS OF INDIGENOUS PEOPLE IN THE REGIONAL AGREEMENT ON ACCESS TO INFORMATION, PUBLIC PARTICIPATION AND ACCESS TO JUSTICE IN ENVIRONMENTAL MATTERS IN LATIN AMERICA AND THE CARRIBEAN	138
	<i>Fanny VANRYKEL</i>	
I.	INTRODUCTION	138
II.	INDIGENOUS PEOPLES: SITUATION AND RIGHTS	138
III.	INTERNATIONAL LEGAL BACKGROUND ON PUBLIC PARTICIPATION IN ENVIRONMENTAL MATTERS	139
IV.	PUBLIC PARTICIPATION IN ENVIRONMENTAL MATTERS IN LATIN AMERICA AND THE CARIBBEAN	141
	A. Situation in Latin America and Caribbean and Negotiation process	141
	B. Content of the agreement	144
V.	CONCLUSION	145
	§ 6. GOEDERENRECHT/DROIT DES BIENS	147
	INTELLECTUELE EIGENDOMSRECHTEN ALS NIEUWE ZEKERHEIDSACTIVA	148
	<i>Jasmine MALEKZADEM</i>	
I.	SITUERING	148
II.	ONLICHAMELIJKE ROERENDE GOEDEREN IN KORT BESTEK	149
	A. Dematerialisering van het vermogensrecht	149
	B. Kwalificatie als onlichamelijke roerende goederen	150
	C. Inleiding tot de intellectuele eigendomsrechten	150
III.	INPANDGEVING VAN ONLICHAMELIJKE ROERENDE GOEDEREN	152
	A. Toepasselijke voorwaarden	152
	B. Bevoorrechte onlichamelijke roerende goederen	152
	1. <i>Inpandgeving van schuldvorderingen</i>	152
	2. <i>Inpandgeving van aandelen</i>	153
	3. <i>Inpandgeving van een handelszaak</i>	154
	C. Inpandgeving van intellectuele eigendomsrechten	155
	1. <i>Gemeenrechtelijke regels zijn verouderd</i>	155
	2. <i>Regels in de specifieke wetten betreffende de intellectuele eigendomsrechten</i>	155
	3. <i>Wisselwerking met het registerpand</i>	156
IV.	BESLUIT	157

DE PUBLIEKRECHTELIJKE VERKRIJGENDE VERJARINGEN, HULP OF HINDERPAAL VOOR DE PARTICIPATIE VAN DE BURGER IN DE RECHTSORDE? BESCHOUWINGEN OVER DE VERKRIJGENDE VERJARING VAN HET GEWOONTE-RECHT, VAN DE NATIONALITEIT EN VAN RECHTEN IN DE SOCIALE ZEKERHEID	158
<i>Johan VAN DE VOORDE</i>	
I. INLEIDING	158
II. SITUERING VAN DE VERKRIJGENDE VERJARING	158
III. VERKRIJGENDE VERJARING ALS BRON VAN OBJECTIEF RECHT: HET ONTSTAAN VAN GEWOONTERECHT	160
A. Oude stelling: gewoonterecht ontstaat door verkrijgende verjaring	160
B. Verval van de verkrijgende verjaring als ontstaanswijze van gewoonterecht	162
C. Wenselijkheid van de verkrijgende verjaring?	163
D. De verkrijgende verjaring als participatie in de rechtsorde?	164
IV. VERKRIJGENDE VERJARING ALS BRON VAN SUBJECTIEVE RECHTEN: DE NATIONALITEIT EN RECHTEN IN DE SOCIALE ZEKERHEID	164
A. De nationaliteit	164
1. <i>België en Frankrijk: positieve werking van bezit van staat</i>	164
2. <i>Duitsland (en Oostenrijk): vormen van de verkrijgende verjaring</i>	167
3. <i>Wenselijkheid?</i>	167
B. Rechten in de sociale zekerheid: het Oostenrijkse Heimatrecht	168
1. <i>Inleiding</i>	168
2. <i>Heimatrechtliche Ersitzung</i>	169
3. <i>Belgische equivalenten?</i>	170
C. Participatie in de rechtsorde	170
V. ALGEMEEN BESLUIT	171
 § 7. SOCIAAL RECHT/DROIT SOCIAL	 173
 HET PARITAIR BEHEER VAN DE HAVENARBEID	 174
<i>Laura DE MEYER</i>	
I. DE BIJZONDERE HAVENARBEIDSORGANISATIE IN BELGIË: BELGISCH?	174
II. HET ADVIESRECHT VAN DE SOCIALE PARTNERS	180
III. DE ROL VAN DE PSC'S VOOR DE HAVENS	181
IV. DE ADMINISTRATIEVE COMMISSIE: HET BELANGRIJKSTE ORGAAN VAN ALLE PSC'S	183
A. De Administratieve Commissies als orgaan van de Belgische Staat	184
B. De Administratieve Commissies als orgaan van het PSC voor een haven	186
V. DE BELANGRIJKSTE ORGANEN VAN HET PSC VOOR DE HAVEN VAN ANTWERPEN	187
A. Het Bestendig Bureau	187
B. Het Bijzonder Compensatiefonds	188
VI. DE BIJZONDERHEID VAN DE WERKNEMERSINSPRAAK IN DE HAVEN-ONDERNEMINGEN	189

VII. STERKE HAVENVAKBONDEN: EEN HAVEN GEBONDEN KENMERK?	190
VIII. BESLUIT	192
§ 8. ALTERNATIEVE GESCHILLENBESLECHTING/RÈGLEMENT EXTRA-JUDICIAIRE DES LITIGES	195
HET PARTICIPATIERECHT VAN DE BELASTINGPLICHTIGE IN HET GRENSOVER-SCHRIJDEND ONDERLING OVERLEG <i>IN FISCALIBUS</i>	196
<i>Hannelore NIESTEN</i>	
I. DE BETEKENIS VAN DE ONDERLINGE OVERLEGPROCEDURE VOOR DE BELASTINGPLICHTIGE	196
II. INTENTIE EN HOOFDLIJNEN VAN DE ONDERLINGE OVERLEGPROCEDURE IN HET INTERNATIONAAL FISCAAL RECHT	197
A. Context van het onderling overleg	197
1. <i>Normatief kader</i>	197
2. <i>Typen van onderling overleg</i>	199
a. Interpretatief overleg	199
b. Legislatief overleg	199
c. Overleg <i>sensu stricto</i>	200
B. De overlegprocedure als een autonoom proceduremiddel voor de belastingplichtige	200
III. HET PARTICIPATIERECHT VAN DE BELASTINGPLICHTIGE IN HET ONDERLINGE OVERLEG <i>SENSU STRICTO</i>	201
A. Actief participatierecht bij het verzoek tot onderling overleg	201
1. <i>Initiatiefrecht van het verzoek</i>	201
2. <i>Termijn waarbinnen de belastingplichtige het verzoekschrift moet indienen</i>	201
3. <i>Procedurele en materiële vormvereisten van het verzoekschrift</i>	202
4. <i>De behandeling van het verzoekschrift</i>	202
5. <i>Rechtsmiddelen tegen de beslissing van de belastingadministratie</i>	203
B. De besprekingen tussen de verdragsstaten	203
1. <i>Procedurele verloop van de besprekingen</i>	203
2. <i>Actieve deelname van de belastingplichtige vereist</i>	205
3. <i>Geen resultaatsverbintenis</i>	205
C. Tenuitvoerlegging van het onderling akkoord in het Belgische recht	206
1. <i>Aanvaarding door belastingplichtige</i>	206
2. <i>Doorwerking van het internationaal onderling akkoord in de Belgische rechtsorde</i>	206
IV. RECHTSBESCHERMING VAN DE BELASTINGPLICHTIGE	207
A. Toegankelijkheid voor de belastingplichtige	207
1. <i>Inzichtelijkheid van de procedurele aspecten</i>	207
2. <i>Kosten en administratieve lasten van de procedure</i>	207
B. Inspraak van de belastingplichtige	208
1. <i>Inzagerecht</i>	208
2. <i>Actieve deelname van de belastingplichtige gewenst</i>	208
C. Tijdsduur van de overlegprocedure	209
D. Transparantie van de overlegprocedure	209
V. BESLUIT	210

INCREASING CITIZENS' RECOURSE TO ADR	212
<i>Maryam SALEHIJAM</i>	
I. INEFFICIENCIES IN THE SYSTEM OF JUSTICE AND ADR	212
II. THE "RISE" OF ADR IN THE EU	214
III. STRATEGIES TO INCREASE RESORT TO ADR	217
A. Non-legislative measures	217
B. A comprehensive framework for ADR	217
C. Mandatory ADR	219
IV. CONCLUSION	220
BIBLIOGRAPHY	222
§ 9. FAMILIERECHT/DROIT DE LA FAMILLE	227
DE BETEKENIS VAN HET BEGRIP 'FAMILIELEVEN' IN DE ZIN VAN ARTIKEL 8 EVRM	228
<i>Ulrike CERULUS</i>	
I. MAATSCHAPPELIJKE REALITEIT	228
II. ONDERZOEKSVRAAG	229
III. RECHTSPRAAKANALYSE	229
A. Onderzoek naar de vereisten van familielevens binnen een horizontale partnerrelatie	230
1. <i>Samenwoning</i>	230
2. <i>Huwelijk of wettelijke samenwoning</i>	232
3. <i>Seksuele geaardheid</i>	234
4. <i>Een kind binnen de partnerrelatie</i>	234
B. Onderzoek naar de vereisten van familielevens binnen de verticale relatie tussen ouder en kind	235
1. <i>Biologische band</i>	236
a. <i>Vrouwelijke ouder</i>	236
b. <i>Mannelijke ouder</i>	238
2. <i>Impact van de beschermingswaardige horizontale partnerrelatie</i>	240
3. <i>Samenwoning</i>	241
4. <i>Opvoedende rol in hoofde van de ouder</i>	242
IV. BESLUIT	243